gemeente Zwartewaterland

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Zwartewaterland

Nr. 480476

14 oktober 2026

Nota reserves en voorzieningen 2026

De raad van de gemeente Zwartewaterland;

Overwegende, dat
- eens in de 4 jaar een nieuwe nota reserves en voorzieningen moet worden opgesteld;

Gelet op:
- artikel 186 van de Gemeentewet waarin staat dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag voldoen aan op basis van algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels;
- artikel 212 van de Gemeentewet waarin staat dat de raad in een verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, en ook regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt;
- artikel 16 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie waarin de raad het college de opdracht geeft om eens in de vier jaar een nota reserves en voorzieningen op te stellen;
- artikel 42 tot en met 45 en artikel 54 en 55 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Gelezen: het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 mei 2026.

Besluit:
De Nota reserves en voorzieningen 2026 vast te stellen.

Nota reserves en voorzieningen

Inleiding
Reserves en voorzieningen zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat we financieel gezond blijven en klaar zijn om tegenvallers op te vangen en om toekomstige kosten en risico's te dekken. Door duidelijke regels te maken, zorgen we voor overzicht, juiste besteding van geld en dat we ons aan de wet houden.

Het inzicht in de reserves en voorzieningen wordt verkregen via de planning en control (P&C) stukken, namelijk de meerjarenbegroting en jaarrekening. De kader stellende rol van de raad kan uitgevoerd worden wanneer er kaders voor het vormen van reserves en voorzieningen zijn vastgelegd. Deze kaderstelling is te vinden in deze nota.

Leeswijzer
In deze nota wordt in Hoofdstuk 2 het beleidskader voor reserves gegeven en in Hoofdstuk 3 het beleidskader voor de voorzieningen. In Hoofdstuk 4 wordt in een tabel het verschil tussen reserves en voorzieningen weergegeven én wanneer deze gevormd worden. Ten slotte staan in de bijlage relevante wetsartikelen die van toepassing zijn op de nota reserves en voorzieningen.

1. Reserves

Reserves ontstaan doordat er meer geld is binnengekomen dan uitgegeven of geld dat bewust opzij wordt gezet voor specifieke doelen. Meestal zijn reserves vrij besteedbaar, tenzij de raad een bestemming heeft gegeven aan de reserve. De raad kan een bestemming wijzigen of opheffen.

Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen.

Volgens Artikel 43 BBV worden de volgende reserves onderscheiden:
1. Algemene reserve;
2. Bestemmingsreserves.

1.1 Algemene reserve

1.1.1 Begripsbepaling
De algemene reserve is een reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. De algemene reserve is het weerstandsvermogen om financiële risico's op te vangen en kan ingezet worden als buffer voor onvoorziene uitgaven of om exploitatietekorten op te vangen en om projecten te financieren.

1.1.2 Wettelijke kaders

1. Een positief resultaat van de jaarrekening wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Een negatief resultaat van de jaarrekening wordt ten laste van de algemene reserve gebracht.
2. Maximaal 10% van de omvang van de algemene reserve boven het benodigde weerstandsvermogen mag worden ingezet als structureel dekkingsmiddel in de begroting. Onder de volgende voorwaarden:
   a. De solvabiliteit is groter of gelijk aan 20%;
   b. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie.
3. Een negatieve stand van de algemene reserve is niet toegestaan.

1.1.3 Kaders Gemeente Zwartewaterland

1. Er is één algemene reserve. De minimale omvang van de algemene reserve wordt bepaald door de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen. Het benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks berekend en opgenomen in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen.
2. Inzet van resultaatbestemmingen worden aan het einde van het jaar onttrokken uit de algemene reserve.

1.2 Bestemmingsreserves

1.2.1 Begripsbepaling

De bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad door middel van een specifiek besluit een bepaalde bestemming heeft gegeven (art. 43 BBV). Een bestemmingsreserve wordt gevormd voor de realisatie van een bepaald doel in de toekomst.

1.2.2 Wettelijke kaders

1. De bevoegdheid voor het vormen, wijzigen en opheffen van een bestemmingsreserve ligt bij de raad.
2. Bij de vorming van een bestemmingsreserve wordt het benodigde bedrag onttrokken uit de algemene reserve of de bestemmingsreserve wordt gevormd vanuit andere middelen (budgetten of incidentele meevallers).
3. De bestemmingsreserve mag alleen aangewend worden voor het door de raad vastgestelde bestedingsdoel, tenzij de raad anders besluit.

1.2.3 Kaders Gemeente Zwartewaterland

1. Het aantal bestemmingsreserves is beperkt, zodat de raad maximaal vrij kan beschikken over de eigen middelen. Een bestemmingsreserve wordt alleen door de raad ingesteld als er sprake is van:
   a. Een specifiek doel met een incidenteel karakter en;
   b. Een onderbouwde noodzaak waaruit blijkt dat:
      - dekking uit de exploitatie onmogelijk of onwenselijk is (omdat er gespaard moet worden);
      - het niet gaat om het afdekken van risico's waarvoor de Algemene reserve dient.
2. In artikel 16 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie is bepaald dat in een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen in ieder geval wordt aangegeven:
   a. het specifieke doel van de reserve;
   b. het bestedingsplan van de reserve;
   c. de voeding van de reserve;
   d. de maximale hoogte van de reserve; en
   e. de maximale looptijd.
3. De ondergrens voor het vormen van een bestemmingsreserve bedraagt €50.000,-.
4. Er is een bestemmingsreserve grondexploitaties. De omvang van deze reserve wordt jaarlijks berekend op basis van de risico-inschatting die wordt gemaakt bij het maken van de grondexploitatieberekeningen. De minimale omvang van de reserve is het berekende risico. De maximale omvang van de reserve is 1,5 * het berekende risico. Toevoegingen aan de reserve: via winstneming bij verkoop van grond of bij de resultaatbestemming van de jaarrekening.
5. Een reserve kapitaallasten kan worden gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van investeringen. De reserve wordt gevormd door van derden verkregen middelen (subsidies), ten laste van de exploitatie en/of een onttrekking aan de algemene reserve. Deze reserve kan dienen als dekking voor meer dan één investering.

6. Het college is bevoegd om zonder voorafgaande toestemming van de raad meer dan de in een jaar begrote bedragen te dekken uit een bestemmingsreserve onder de voorwaarde dat deze uitgaven passen binnen de doelstelling en de omvang van de reserve. Over deze uitgaven legt het college achteraf verantwoording af via de bestuursrapportage en/of jaarstukken, waardoor de onttrekking rechtmatig is.
7. Wanneer de bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen niet binnen de aangegeven maximale looptijd is ingezet, valt deze vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd (art. 16.4 Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Zwartewaterland).
8. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening bepaald of de bestemmingsreserves nog voldoen aan het onderliggende plan. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt aan de raad voorgesteld de bestemmingsreserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

2. Voorzieningen

2.1 Begripsbepaling

Een voorziening is een bedrag dat de gemeente apart zet om later te gebruiken voor verplichtingen. Dit bedrag wordt gezien als vreemd vermogen, omdat de gemeente er niet vrij over kan beschikken.

2.2 Wettelijke kaders

1. De bevoegdheid voor het vormen en opheffen van een voorziening ligt bij de raad.
2. Artikel 44 van het BBV schrijft voor wanneer gemeenten een voorziening moeten vormen. Samengevat betekent dit het volgende:
   a. De gemeente verwacht met redelijke zekerheid dat er kosten zullen komen.
   b. De gemeente kan redelijk en betrouwbaar inschatten hoe hoog de kosten gaan worden.
   c. De gemeente mag geen voorziening maken voor vaste, jaarlijks terugkomende kosten.
   d. De gemeente mag geen voorziening vormen voor toekomstige verliezen of exploitatietekorten.
3. Onttrekkingen en toevoegingen aan voorzieningen lopen via de exploitatie.
4. Kosten waarvoor de voorziening is gevormd komen direct ten laste van de voorziening.
5. Voorzieningen zijn gevormd voor verplichtingen en de bestemming kan daarom niet gewijzigd worden.
6. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan (art. 45 BBV).

2.3 Kaders Gemeente Zwartewaterland

1. Het instellen, wijzigen of opheffen van een voorziening vindt plaats met een raadsbesluit, indien nodig aangevuld met een begrotingswijziging. Het kan voorkomen dat een voorziening moet worden gevormd op grond van het BBV, bijvoorbeeld voor een toekomstige verplichting of verlies, waarbij de raad niet vooraf heeft besloten om de voorziening in te stellen. In dat geval wordt het instellen van de voorziening bij het vaststellen van de jaarrekening door de raad formeel bekrachtigd.
2. De onderbouwing van de omvang van de voorziening moet aanwezig, actueel en betrouwbaar zijn.
3. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de financiële verplichtingen.
4. Als de verplichting waarvoor de voorziening is gevormd niet meer aanwezig is, wordt de voorziening opgeheven. Het saldo van de voorziening komt ten gunste van het exploitatieresultaat in het jaar van opheffing.
5. Voorzieningen die worden gevormd om de (groot-)onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren, worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed. Dit beheerplan moet elke twee jaar worden geactualiseerd.
6. Voor het beheer, onderhoud en vervanging van rioleringen wordt een spaarvoorziening gevormd, zodat toekomstige vervangingsinvesteringen voor riolering uit deze voorziening worden gedekt. De voorziening wordt gevoed uit de opbrengsten van rioolheffingen, wanneer nodig aangevuld vanuit de exploitatie en/of de algemene reserve.

3. Verschil reserves en voorzieningen

In onderstaande tabel wordt schematisch weergegeven wat de verschillen tussen de reserves en voorzieningen zijn.

Regels met betrekking tot	Reserves	Voorziening
Onderdeel van	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Bevoegdheid	Vormen, wijzigen en opheffen van een reserve ligt bij de raad. Toevoegingen en onttrekkingen zijn de bevoegdheid	Vormen en opheffen ligt bij de raad. College is bestedingsbevoegd.

	van de raad, tenzij de raad die bevoegdheid aan het college heeft gemandateerd.	
Wijziging bestemming toegestaan?	Mogelijk: de raad kan bestemming vrij bepalen.	Niet mogelijk: gevormd voor verplichtingen en de bestemming kan daarmee niet gewijzigd worden.
Aanwending vrij	Reserve wordt aangewend voor het door de raad vastgestelde bestedingsdoel, tenzij de raad anders besluit.	Nee, alleen voor vooraf bepaalde verplichting.
Opbouw (dotatie)	Reserves worden gevoed vanuit de resultaatbestemming. Of de bestemmingsreserves vanuit de algemene reserve.	Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de exploitatie in het jaar waarin de voorziening wordt ingesteld of in het jaar dat de omvang wordt herberekend.
Onttrekking (aanwending)	Reserves worden aangewend vanuit de resultaatbestemming.	Kosten waarvoor de voorziening is gevormd komen direct ten laste van de voorziening.
Onderbouwing?	Ja, specifiek doel, bestedingsplan en onderbouwing noodzaak reservering.	Ja, actuele onderbouwing financiële verplichting.

4. Slotbepalingen

4.1 Geldigheid nota reserves en voorzieningen

1. De nota reserves en voorzieningen 2026 treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2026.
2. De nota reserves en voorzieningen vastgesteld op 18 maart 2018 wordt ingetrokken.

Bijlage: Relevante wetsartikelen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Artikel 42
1. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.
2. Het in het eerste lid bedoelde resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Artikel 43
1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
   a. de algemene reserve;
   b. de bestemmingsreserves.

2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44
1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
   a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
   b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
   c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
   d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45
Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 54
1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
   a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
   b. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
   c. de toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
   d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
   e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 55
1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van de voorzieningen, bedoeld in artikel 44 en de wijzigingen daarin toegelicht.
2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
   a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
   b. de toevoegingen;
   c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen;
   d. de aanwendingen;
   e. saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Gemeentewet
Artikel 186
1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.

2. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens regels gesteld worden ten aanzien van:
   a. door het college vast te stellen documenten ten behoeve van de uitvoering van de begroting en de jaarrekening;
   b. door het college aan derden te verstrekken informatie op basis van de begroting en de jaarrekening en de controle van deze informatie.

3. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van het periodiek verstrekken van informatie voor derden. In overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken kan worden bepaald dat de informatie voor derden wordt gezonden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek.
4. De informatie voor derden, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, wordt gezonden aan Onze Minister binnen de termijnen, bedoeld in de artikelen 191, tweede lid, en 200. Artikel 17a, vierde lid, van de Financiële-verhoudingswet is van overeenkomstige toepassing.
5. Indien Onze Minister vaststelt dat de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, doet hij daarvan mededeling aan het betrokken college.
6. Het college kan tot twee weken voor het verstrijken van de termijnen, bedoeld in het vierde lid, schriftelijk en met redenen omkleed, aan Onze Minister verzoeken om uitstel voor de toezending van de informatie. Onze Minister beslist binnen twee weken op dat verzoek.
7. Indien de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, geeft Onze Minister een aanwijzing aan het college om binnen tien werkdagen alsnog informatie van voldoende kwaliteit te leveren.
8. Indien het college nalaat de aanwijzing, bedoeld in het zevende lid, op te volgen, kunnen Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Financiën besluiten de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende gemeente geheel of gedeeltelijk op te schorten gedurende ten hoogste zesentwintig weken. Artikel 17b, vierde, vijfde en zesde lid, van de Financiële-verhoudingswet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
   a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
   b. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
   c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie.

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie
Artikel 16. Reserves en voorzieningen

1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. Het college biedt de raad eens in de vier jaar een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld. In de nota staat beschreven:
   a. de vorming en besteding van reserves;
   b. de vorming en besteding van voorzieningen, en

3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt in ieder geval aangegeven:
   a. het specifieke doel van de reserve;
   b. het bestedingsplan van de reserve
   c. de voeding van de reserve;
   d. de maximale hoogte van de reserve, en
   e. de maximale looptijd.

4. Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd.
5. De omvang van de reserves en voorzieningen wordt jaarlijks bij zowel de begroting als de jaarrekening getoetst en op basis van actuele informatie en nieuwe berekeningen aangepast.